

Disputationes Theologicae

Quatuor Tomis distinctæ: Quibus Univerſa Theologia Scholastica Clare,
Breviter & accuratè explicatur

De Deo, Et De Angelis

Martinon, Jean

Burdegalæ, 1644

Sect. 2. An abſolutè potuerint Angeli creati in ſtatu viſionis beatificæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73898)

Occurrit
objectioni.

Neque obicitur contra hunc dictum, Christum sibi nobisque tota vita sua mortali meruisse, licet in primo instanti suae conceptionis Deum videret, ac secundum mentem beatus extiterit. Et enim Christus non meruit cum peccandi periculo, neque cum peccandi libertate, qualis fuit in Angelis, quaeque repugnat visioni beatifica: sed tantum cum libertate ad actum multiplicationem quorum nullus determinatus necessarius erat ad implendum praecipuum, & tamen singulis implebatur: vel etiam cum libertate ad obtinendam dispensationem praecipui merito positivi, si voluisset: vel ad motiva & circumstantias non praecipuas secundum se. Adde, Angelos non esse hac in parte comparandos cum Christo Dei Filio unigenito, sed potius cum hominibus: adeo ut quemadmodum homines prius sunt viatores, quam comprehensores: & si adulti sunt, ordinantur per propriam cooperationem liberam ad beatitudinem supernaturalem: per actus fidei, ad claram Dei visionem: per spem, ad comprehensionem: per charitatem viam, ad charitatem patriae: per gratiam denique inchoatam, ad consummatam: sic Angeli.

6.
Solvitur
altera ob-
jectio ex
August.

Nasque obicitur quod ait D. Augustin. lib. 11. de civit. cap. 9. initio, Bonos angelos nunquam esse peregrinos a Domino. Loquitur enim de peregrinatione peccati, de qua Petrus episcopus: 1. cap. 4. Nolite peregrinari in sermone, qui ad tentationem vobis sit: non autem de peregrinatione viae simpliciter, & per fidem, de qua Paulus 2. Cor. 5. Dum sumus in corpore, peregrinamur a Domino: per fidem enim ambulamus. Quod vero ait idem Augustin. lib. 11. de Genesi ad lit. cap. 16. Angelos omnes fuisse creatos in aliqua beatitudinis luce, in qua peristerat, si vellent: & bonos quidem perstitisse, malos autem ab illa cecidisse: inquirendum tantum dicitur, & intelligendum est de beatitudine inchoata per fidem, & per alia gratiae dona. Quo sensu ait lib. 11. de civit. cap. 12. primos parentes in paradiso fuisse beatos: & cap. 13. asserit, angelos malos ante peccatum habuisse aliquam beatitudinem. Vel etiam a principio moraliter, id est, non diu post suam creationem, & primo ipso die creationis, beatos fuisse sanctos angelos illa beatitudine, quam nos speramus, in saepe Dei visione & fruitione, ut significat lib. 4. de Genesi ad lit. cap. 24.

SECTIO. II.

rum, absolute poterint Angeli creati in statu visionis beatificae.

7.
Angeli po-
terunt
creari in

Respondeo potuisse, & quidem multipliciter. Primum, sine libera ipsorum cooperatione, sicut sanctissima Christi anima a primo suae creationis instanti fuit bea-

ta independentem a libero eius arbitrio. Secundum, cum libera cooperatione qua voluerint & accepterint oblatam sibi beatitudinem, solo naturae ordine servato inter hunc actum & beatitudinem, ut servatur inter contritionem, & gratiam, ut eius tanquam dispositionis infusam. Tertium, ita ut eam quoque meruerint. Fieri enim potuit, ut boni Angeli in gloria creati sine praevia illam dispositione, ne quidem naturae ordine operarentur eodem instanti ex charitate & gratia: primoque illo actu bono mererentur gloriam, quam eodem instanti, posterius tantum naturae consequerentur. Neque enim repugnat esse simul beatum, & mereri: alioqui Christus qui semper fuit beatus, nunquam meruisset. Non repugnat etiam dari gloriam in praemium eodem instanti quo est ipsius meritum. Quia cum gloria possit esse simul cum aliquo actu meritorio, ut reipsa in Christo fuit: potest dari eodem instanti quo exercetur ille actus meritorius, in praemium eiusdem actus. Sicut eodem instanti quo iustus meretur augmentum gratiae, datur illi praemium augmenti gratiae. Quod enim potest simul esse cum aliquo, potest dari ipso primo instanti quo illud est.

Sed notandum est primum, tunc merentur naturam tantum prius visione beatifica, non potuisse esse per fidem, sed per aliam cognitionem evidentem, qualem Christus habebat quando merebatur. Ratio est, quia cognitio fidei est obscura, & inevidenter tantum attingit Dei testimonium. Haec autem cognitio non potest esse eodem instanti, quo est beatitudo. Quia beatus scit evidenter se non errare. Ergo scit evidenter revelationem, quam putat esse divinam, verè talem esse. Ergo non potest eodem instanti assentiri obscure propter illam, adeoque non potest credere. Est enim impossibile unum & eundem simul assentiri eadem veritati evidenter & inevidenter, propter unum & idem motuum formam, quae unico actu assentitur, seu pluribus. Et quemadmodum si Deus evidenter alicui revelaret; non crederet ille, sed sciret, posito quod evidens etiam illi. Sed quidquid a Deo revelatur verum esse, ita neque creditur, nisi evidenter se non errare, & revelationem quam putat esse divinam, verè divinam. Tunc enim revelatio fit illi evidens per reflexionem, qua novit evidenter se non posse errare: non minus quam fieret evidens per signum aliquod a Deo exhibitum, quo evidenter patefaceret se revelare.

Idem dico de merito visionis ipsius, praecise sumpta ab aliis ad perfectam beatitudinem pertinentibus. Quia quod videnti Deum evidenter sunt actus sui supernaturales vi luminis gloriae elevantis intellectum ad distinctam & perfectam eorum intuitionem, aut experientiam & reflexionem virtutalem: evidens iam sit actus supernaturales non posse assentiri falso. Quae supposito evidens illi est, revelationem, cui per actum

statu bea-
titudinis
superat.
etiam cum
propria
cooperati-
one &
merito ob-
tenta.

Non tam-
ex actu fi-
dei proce-
dit illa
coopera-
tio.

meritorium & supernaturalem assentitur, esse vero diuinam. Ac proinde non potest inueniendi assentiri propter illam.

10. Neque fuisse cum libertate ad peccandum.

Voluntas non est libera ad peccandum eodem instanti quo extinguitur libertas ad peccandum.

Notandum secundò, tale meritum, naturam tantum præcedens visionem Dei datam in prædictum eodem instanti, non potuisse præfisci à voluntate cum potestate libera ad peccandum. Ratio est, quia voluntas non est libera ad peccandum, eo instanti quo extinguitur libertas ad peccandum. Atqui eodem instanti quo est visio Dei, extinguitur libertas ad peccandum: ergo &c. Minor supponitur ex tract. de Beatitudine. Major verò probatur. Quia quòd extinguitur, non est eo instanti quo extinguitur. Ergo si libertas ad peccandum esset eo instanti quo extinguitur, esset eodem instanti & non esset. Secundo, duo status priuatiue oppositi non possunt eodem instanti esse in vno & eodem à parte rei. Sed potentia peccandi, & impotentia peccandi, sunt duo status priuatiue oppositi: ergo non possunt eodem instanti conuenire voluntati à parte rei. Atqui eo instanti quo est visio beatifica, voluntas est impotens ad peccandum: ergo non est potens ad peccandum eodem instanti. Confirmatur, quia non minus se pugnat priuatiue esse potentem, & esse impotentem ad peccandum; quam esse cæcum, & habere videndi facultatem; aut esse passibilem, & esse impassibilem. Atqui repugnat eodem instanti esse cæcum, & habere videndi facultatem; esse passibilem, & esse impassibilem, & scunquò modo rationis aut naturæ fingatur inter illos duos status. Quia cum sint priuatiue oppositi, & absolute incompossibiles, non possunt simul esse. Essent autem simul, si essent in eodem instanti. Ergo non minus implicat, voluntatem eodem instanti esse potentem ad peccandum, & esse impotentem ad peccandum, esse passibilem & impassibilem respectu peccati. Estque aperta contradictio, posse simpliciter aliquid in priori naturæ, & in posteriori naturæ verè non posse illud idem eodem instanti temporis realiter indiuisibili. Quia posse & non posse non plus se compatiuntur eodem instanti, quam esse cæcum & habere visum: id est, esse cæcum, & non esse cæcum: habere visum, & esse illo priuatum.

11. Potentia & impotentia circa idem non possunt esse simul.

Tertio implicat, potentiam instanti quo operatur, reddi impotentem ad suum actum: v. g. oculum, eo instanti quo videt, reddi cæcum. Alioquin esset simul potens & impotens. Ergo implicat voluntatem eo instanti quo libere abstinere à peccato, reddi impotentem ad libere abstinendum. Sed quo instanti est visio Dei, voluntas redditur impotens ad libere abstinendum à peccato. Ergo voluntas eodem instanti non libere abstinere à peccato. Confirmatur, quia implicat, voluntatem eodem instanti habere libertatem contrarietatis seu specificatiouis ad vtrumuis oppositis, & tamen esse necessitatam antecedenter ad vnum ex illis. Atqui eo instanti quo est visio,

voluntas est necessitata antecedenter ad amorem Dei super omnia, quòd est vnum ex oppositis: ergo implicat, vt eodem instanti sit libera ad eliciendum peccati affectum, oppositum amori Dei super omnia. Maior est euidentior. Minor probatur. Quia visio Dei primo instanti quo est, ac semper deinceps quandiu est, trahit voluntatem vi insuperabili ad amorem Dei super omnia, ac proinde imponit illi necessitatem antecedentem ad amandum Deum super omnia: eademque necessitate antecedenti, ac vi insuperabili, retrahit voluntatem à peccato.

Quarto implicat, per actum alicuius potentie extingui ipsam potentiam, eodem instanti quo actus procedit ab illa. Sic enim esset potentia, & non esset eodem instanti. Ex. gr. implicat, per actum potentie visiuæ extingui ipsam potentiam visiuam. Alioquin esset simul potentia visua, quia videret: & non esset, quia extingueretur eodem instanti quo videret. Ergo implicat per actum libertatis ad peccandum extingui libertatem ad peccandum, eodem instanti quo quis exerceat actum illius libertatis. Atqui visio Dei extinguit libertatem ad peccandum. Ergo implicat, per actum meritorium procedentem ex libertate ad peccandum, poni eodem instanti visionem Dei quæ extinguit libertatem ad peccandum. Confirmatur, quia impossibile est libere se priuare vsu rationis eodem instanti, si enim eodem instanti esset vsus rationis & non esset. Ergo impossibile est se priuare libere vsu libertatis eodem instanti. Ergo impossibile est per vsu libertatis ad peccandum, priuare se vsu libertatis ad peccandum eodem instanti. Sic enim libertas ad peccandum esset realiter, & non esset in eodem instanti.

12. Potentia non potest extingui per suum actum.

Quinto, vt voluntas sit libera, & libere se exerceat, debet à parte rei carere omni impedimento, quo insuperabiliter prohibetur ab exercitio libertatis ad peccandum. At quo instanti est visio, est impedimentum insuperabiliter prohibens, & cohibens voluntatem ab exercitio libertatis ad peccandum. Ergo illo instanti non exerceat libertatem ad peccandum, ne quidem prius naturam quam sit visio, id est, per modum causæ meritorie visionis. Quia nisi re ipsa ab sit visio, non abest impedimentum, quamuis fingatur esse natura posterior. Et si non abest re ipsa impedimentum, voluntas est impedita re ipsa. Si autem re ipsa est impedita, non exerceat libertatem re ipsa. Confirmatur, quia si visio daretur angelo independenter ab eius actu libero, excluderet vi sua omnem peccandi libertatem, etiam vt naturam priorem. Ita vt quamuis voluntas angeli sumpta secundum se, prout est natura prior visione, & sibi relicta, esset libera ad peccandum: non tamen coniuncta cum visione, quæ vi sua excludit incompatibiliter

13. Libertas debet esse expedita ad operandum.

MARTINUS
NEUS
DE
D. M. J.

non modo peccatum, sed & ipsam peccandi facultatem. Siue autem detur dependenter ab actu libero, siue independenter, habet eandem naturam & virtutem naturalem. Quare etiam tunc cum datur dependenter ab actu libero, excludit peccandi libertatem. Et proinde implicat, dari dependentem ab actu libero factam cum libertate ad peccandum eodem instanti quo est visio.

SECTIO III.

Obiectiones contrariae sententiae.

14. Prima obiectio.

Objicies primo, ad libertatis exercitium sufficere, quod actus erit a principio, quod ut est prius actu suo, non est necessarium, sed liberè ipsum ponit: licet eodem instanti temporis, consequenter & naturà posterioris, ponatur aliquid, quo posito & stante non sit potestas vel libertas ad oppositum.

Quomodo sit libertas antecedens voluntatis, cum impotentia consequente ex actu libero?

Respondeo, prioritatem illam principij respectu actus elicitum ab ipso, eodem instanti temporis, nihil esse aliud, quam quod principium sit causa talis actus. In eo enim consistit prioritas naturae seu causalitatis. Et actum exire a principio, quod ut est prius actu suo, non est necessarium nihil est aliud, quam produci a principio non necessitate ad producendum. Itaque prioritas principij liberè se exercentis respectu actus liberè elicitum, nihil est aliud, quam talem actum liberè procedere a tali principio. Atqui est impossibile, si liberè procedat, si eo instanti temporis quo procedit, voluntas est necessitata vi insuperabili ad illum ponendum. Est autem necessitata ad Deum amandum super omnia, & ad non peccandum, eodem instanti quo est visio. Quare impossibile est actum, qui eo instanti exercetur à voluntate, procedere à libertate ad peccandum. Atque ita impossibile est esse naturam prioritatem inter principium liberum, & huiusmodi actum: & consequenter inter actum huiusmodi, & visionem beatificam, quae detur eodem instanti propter actum meritorium, exercitum cum libertate ad peccandum.

15. Repellitur instantia.

Dices: quo instanti voluntas se exercet liberè, ponitur actus. Et ex posito, voluntas non potest ponere oppositum. Neque hæc necessitas officit libertati, quia est tantum consequens exercitum libertatis. Sufficitque voluntatem consideratam antecedenter, naturam prius quam actum istum poneret, potuisse non ponere, vel potuisse ponere oppositum. Ergo non repugnat exerceri libertatem eodem instanti temporis, quo consequenter & naturam po-

sterius ponitur aliquid, quo posito & stante non est potestas vel libertas ad oppositum.

Respondeo, cum dicitur voluntatem posito actu non posse ponere oppositum, sensum esse, quod voluntas non possit simul ponere duos actus oppositos, aut coneungere esse & non esse unius & eiusdem actus. Ad quod voluntas non est libera, neque quando actum exercet, neque antea, sed tantum diuisim ad hunc actum, vel ad illius oppositum. Quo autem instanti liberè operatur, verè habet & exercet hanc libertatem. Quia potest diuisim virtutem liberè: nihilque habet quo necessiter ad ponendum actum, quem ponit. Quare actus liberè elicitum à voluntate non officit eius libertati: quia non illam necessitat ad se ponendum, & ad abstinendum ab opposito diuisim: sed tantum quia voluntas non potest simul ponere actus oppositos, ex eo sequitur quod uno liberè posito, non possit alium ponere. Sicut, quia non potest simul operari & non operari, sequitur quod si operetur, non possit simul non operari. Quamuis diuisim possit non operari, illi ipso instanti quo operatur: Quia non operatur, ex necessitate.

Objicies secundo, libertatem antecedentem ad peccandum, & impotentiam peccandi consequentem, non magis repugnare, quam indifferentiam, siue indeterminationem voluntatis antecedentem, & determinationem consequentem. Atqui hæc duo possunt esse simul eodem instanti temporis: suntque reipsum quociens voluntas liberè operatur. Et Deus, tota æternitate fuit determinatus ad actus liberos quos habuit, cum sola prioritate rationis inter ipsius voluntatem ut indifferentem, & determinationes quas liberè suscepit & immutabiliter detinet. Ita ut nullo instanti temporis & nunquam omnino fuerit potens ad oppositum, nisi ratione prius. Quare eius voluntas diuina secundum se sumpta, non est de se necessitate annexa huic determinationi, sed ita illam ab æterno suscepit, ut loco illius potuisset si voluisset, suscipere oppositam. Ergo similiter libertas antecedens ad peccandum potest esse in voluntate secundum se sumpta, cum impotentia consequente, orta ex visione datæ eodem instanti temporis, cum solo ordine rationis & naturæ.

16. Secunda obiectio.

Respondeo negando maiorem. Quia indeterminatione antecedentis voluntatis in actu primo considerata, nihil est aliud, quam voluntatem ita esse causam sui actus, ut neque in se ipsa, neque aliunde habeat necessitatem illum ponendi, sed possit ab illo abstinere, aut etiam, ponere oppositum. Determinatio verdè consequens nihil est aliud, quam voluntatem ponere unum actum, potius quam alium, aut quam eius oppositum. At hæc duo non repugnant.

17. Quomodo non repugnet indeterminatione antecedentis voluntatis, & determinatione consequente.